

W roku szkolnym 2013/2014 nasze gimnazjum przystąpiło do programu OKSUS (ocenie kształtujące w szkole uczącej się)

Szkolni Liderzy OKSUS:

Pani Grażyna Dudka

Pani Marzena Gorgol

Pani Iwona Kowalik

Ocenianie kształtujące w Szkole Uczącej Się to kompleksowy program, którego celem jest **podniesienie efektywności nauczania i uczenia się przez wykorzystanie oceniania kształtującego.**

Zastosowanie metod OK pozwala nauczycielowi modyfikować dalsze nauczanie i przekazywać uczniom informację zwrotną pomagającą im się uczyć.

Wejście do programu to pierwszy krok na drodze do uzyskania przez szkołę **Tytułu Szkoły Uczącej Się** – certyfikatu jakości nauczania z wykorzystaniem OK.

Jak pracuje nauczyciel stosujący ocenianie kształtujące?

Nauczyciel stosujący ocenianie kształtujące określa cele lekcji i formułuje je w języku zrozumiałym dla ucznia, ustala wraz z uczniami kryteria oceniania, czyli to, co przy ocenie będzie brał pod uwagę, rozróżnia funkcje oceny sumującej i kształtującej, buduje atmosferę uczenia się, pracując i z uczniami i z rodzicami, potrafi formułować pytania kluczowe, potrafi zadawać pytania angażujące ucznia w lekcję, stosuje efektywną informację zwrotną, wprowadza samoocenę i ocenę koleżeńską.

O ocenianiu kształtującym

Ocenianie kształtujące polega na pozyskiwaniu przez nauczyciela i ucznia w trakcie nauczania informacji, które pozwolą rozpoznać, jak przebiega proces uczenia się, aby:

- Nauczyciel modyfikował dalsze nauczanie,
- Uczeń otrzymywał informację zwrotną pomagającą mu się uczyć.

Liczne badania i raporty dowodzą, że ocenianie kształtujące (OK) jest bardzo efektywnym sposobem podnoszenia osiągnięć uczniów. John Hattie w swoich meta badaniach (*Visible Learning*) stawia ocenianie kształtujące na czele najkorzystniejszych interwencji w nauczaniu.

Ocenianie kształtujące, nazywane także "oceniem pomagającym się uczyć", jest w wielu krajach uważane za jeden z najbardziej obiecujących kierunków reformowania oświaty.

Raport Organizacji Rozwoju Gospodarczego i Współpracy (OECD) z 2005 r. dowodzi skuteczności tego sposobu oceniania w poprawie wyników nauczania, przygotowaniu do uczenia się przez całe życie i wyrównywaniu szans edukacyjnych.

Nauczyciel, który stosuje ocenianie kształtujące stosuje elementy OK

Określa cele lekcji i formuluje je w języku zrozumiałym dla ucznia

Nauczyciel przed przystąpieniem do planowania lekcji zastanawia się, jakie cele chce zrealizować z uczniami podczas lekcji. Określa też, co chce, aby uczniowie osiągnęli. Często cel, który stawia sobie nauczyciel, może być dla ucznia niejasny. Dlatego nauczyciel musi go tak sformułować, aby stał się on zrozumiały dla każdego ucznia. Pod koniec lekcji wraz z uczniami nauczyciel sprawdza, czy cel został osiągnięty.

Ustala wraz z uczniami kryteria oceniania, czyli to, co będzie brał pod uwagę przy ocenie pracy ucznia

Uczeń musi wiedzieć, co dokładnie będzie podlegało ocenie. Nauczyciel sam lub wraz z uczniami ustala kryteria oceniania - co będzie brane pod uwagę przy ocenianiu (NaCoBeZu).

Czyli, co będzie dowodem na to, że cele zostały osiągnięte.

Kryteria pomagają uczniom przygotować się do sprawdzianu oraz wykonać pracę tak, aby postawiony przez nauczyciela cel został zrealizowany. Nauczyciel konsekwentnie ocenia tylko to, co wcześniej zapowiedział.

Stosuje efektywną informację zwrotną

Nauczyciel zamiast stawiać ocenę sumującą przekazuje uczniowi komentarz do jego pracy. Dobra informacja zwrotna jest sztuką, ale zawsze powinna zawierać cztery elementy:

- wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia,
- odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia,
- wskazówki, w jaki sposób uczeń powinien poprawić tę konkretną pracę,
- wskazówki, w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

Informacja zwrotna musi być ściśle związana z kryteriami oceniania określonymi przed wykonaniem zadania (czyli z NaCoBeZu).

Rozróżnia funkcje oceny sumującej i kształtującej

Ocena sumująca ma znaczenie przy podsumowaniu wiedzy nabytej przez ucznia i zwykle ogranicza się do stopnia. Ocena kształtująca służy uczniowi do tego, aby uświadomił sobie, co zrobił dobrze, co źle i jak może poprawić swoją pracę. Towarzyszy ona i pomaga uczniowi w trakcie procesu uczenia się. W ocenianiu kształtującym rozdzielamy ocenę sumującą od kształtującej, uczeń otrzymuje mniej ocen (stopni), a częściej informację zwrotną od nauczyciela czy kolegi.

Buduje atmosferę uczenia się, pracując z uczniami i rodzicami

Warto poświęcić czas na dyskusję o tym, jak uczniowie się uczą i co pomaga im się uczyć. Atmosfera sprzyjająca uczeniu się przejawia się większym poczuciem własnej wartości uczniów, zaangażowaniem w proces uczenia się, samodzielnością, umiejętnością współpracy oraz świadomym i odpowiedzialnym uczeniem się. Rodzice są partnerami i pomocnikami nauczyciela w nauczaniu swoich dzieci.

Potrafi formułować pytania kluczowe

Pytania kluczowe to pytania, które skłaniają uczniów do myślenia. Takie pytania ukazują uczniom szerszy kontekst omawianego zagadnienia, zachęcają do poszukiwania odpowiedzi i silniej angażują w naukę.

Potrafi zadawać pytania angażujące ucznia w lekcję

Zadawanie pytań w ocenianiu kształtującym polega na włączaniu wszystkich uczniów w myślenie nad rozwiązywaniem problemu postawionego przez nauczyciela. Ma temu służyć m.in.:

- wydłużenie czasu oczekiwania na odpowiedź ucznia,
- kierowanie przez nauczyciela pytania do wszystkich uczniów, a nie tylko do zgłaszających się,
- poszukiwanie w parach odpowiedzi na pytania nauczyciela,
- niekaranie za błędne odpowiedzi,
- Zadawanie uczniom pytań „otwartych”.

Wprowadza samoocenę i ocenę koleżeńską

Uczniowie – na podstawie podanych kryteriów oceniania – wzajemnie recenzują swoje prace, dają sobie wzajemnie wskazówki, jak je poprawić. Ma to dwojaki sens: z jednej strony dobrze rozumieją kolegę, którego pracę sprawdzają, gdyż przed chwilą wykonywali to samo zadanie, a z drugiej – uczą się od swojego kolegi: ustalania kryteriów oceniania (co oceniam?) i umiejętności dawania informacji zwrotnej (jak to komunikuję?)

Jeśli uczeń sam potrafi ocenić, ile się nauczył i co jeszcze musi zrobić, aby osiągnąć wyznaczony cel, to pomaga mu to w procesie uczenia się i czyni z niego aktywnego i odpowiedzialnego uczestnika tego procesu.